

חומש שמות

שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים

תרומה תצווה כי תשא ויקהל פקודי

שמות

פרקים א-ו

שמי:

פרק א

פסוק א

א וְאַלֶּהָ, שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַבָּאִים, מִצְרֵימָה: אֶת יַעֲקֹב, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. ב רְאוּבֵן
שָׁמְעוֹן, לֵוִי וַיהוּדָה. ג יִשָּׁשְׁכָר זְבוּלֹן, וּבִנְיָמִן. ד דָּן וְנַפְתָּלִי, גָּד וְאָשֵׁר. ה וַיְהִי, כָּל-נֶפֶשׁ
יִצְאֵי יֶרֶךְ-יַעֲקֹב--שִׁבְעִים נֶפֶשׁ; וַיּוֹסֶף, הָיָה בְּמִצְרַיִם.

1. למרות שבני יעקב נספרו כשהיו בחיים נספרו שוב אחרי מותם. עיינו בדברי
רש"י המופיעים לפניכם וסמנו במדגש את המילים המסבירות מדוע נספרו
בני ישראל שוב.

רש"י - (א) ואלה שמות בני ישראל - אף על פי שמנאן (שספר אותם) בחייהן
בשמותם, חזר ומנאן במיתתן [אחר מיתתן], להודיע חבתן...
כתבו המילים שלכם מדוע שוב סופר ה' את בני ישראל.

ח "וַיִּקֶּם מֶלֶךְ-חָדָשׁ, עַל-מִצְרַיִם, אֲשֶׁר לֹא-יָדַע, אֶת-יוֹסֵף"
האם באמת לא ידע – לא הכיר, המלך את יוסף? עיינו בדברי רש"י וענו על
השאלה.

רש"י: אשר לא ידע - עשה עצמו כאלו לא ידע:
2. פרעה חושש מהריבוי של בני ישראל ומציע לעמו "הבה נתחכמה לו..." כתבו
מה הן הגזירות שגוזר פרעה על ישראל.
א. גזירה ראשונה (יא)

שפירוש

ב. גזירה שנייה (יג)

שפירוש

ג. גזירה שלישית (טז)

שפירוש

ד. גזירה רביעית (כב)

שפירוש

משימות

1. אנו אומרים שהמיילדות אמיצות. הוכיחו זאת ממעשיהן.

2. כתבו מה חושבות, מרגישות ומה אומרות המיילדות זו לזו אחרי שהמלך קורא להן לברר מדוע לא הרגו את הבנים.

פרק א פסוקים ח- יד

תחילת השיעבוד

בני יעקב מתרבים במצרים. ישראל הגיעו 70 נפש למצרים בזמן שלטונו של יוסף, ועתה הם רבים מאוד מאוד.

1. קראו את פסוק ח': "וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ, עַל מִצְרָיִם, אֲשֶׁר לֹא יָדָע, אֶת יוֹסֵף." "

2. האם לדעתכם במצרים באמת קם מלך חדש?

רש"י מפרש: "ויקם מלך חדש" – רב ושמואל,

חַד אֹמֵר: חָדָשׁ מִמֶּשׁ

וְחַד אֹמֵר: שְׁנֵי חָדָשׁ גְּזִירוֹתָיו

רש"י מביא דעות של שני מפרשים כתשובה לשאלה.

3. הקיפו בצהוב את שמו של המפרש הראשון.

4. הקיפו באדום את שמו של המפרש השני.

5. השלימו:

א. הדעה ראשונה היא של _____, שאומר:

ב. הדעה השנייה היא של _____, שאומר:

6. על פי פס' ט'-י' מדוע מפחד פרעה מבני ישראל?

7. בפס' י' פרעה אומר: "הֲבֵה נִתְחַכְמָה לוֹ." "

למי פרעה מתכוון? קרא את פסוקים ט' – י' הקף את התשובה הנכונה:

(1) פרעה רוצה להתחכם לעמו – המצרים.

(2) פרעה רוצה להתחכם לבני ישראל.

4. כיצד מחליט פרעה לטפל בבני ישראל – להתחכם להם?

5. האם פרעה מצליח בגזירותיו לעצור את הריבוי של ישראל? קראו את פס' יב' וסמנו בעיגול את המילים המדויקות המתארות את תוצאת הגזירות.

יב "וְכִאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ, כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ; וַיִּקְצוּ, מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל."

6. מה דעתכם על התנהגותו של פרעה? כתבו לפרעה מכתב בו ובו הביעו את דעתכם על

מועשיו

לכבוד פרעה מלך מצרים!

עבודה
נעימה!

פרק א' פסוקים י"א-י"ד : השעבוד

ענו לפי פסוק יא' :

למדנו שכדי לעצור את התרבות בני ישראל, פרעה מינה אנשים שתפקידם לפקח על עבודתם של בני ישראל.

1. כיצד נקראים אנשים אלה?

מדוע לדעתכם הם נקראים כך?

2. מהי תוצאת השעבוד? השלימו על פי פס' יב' : "וכאשר _____

"_____ - כן _____

3. האם הפתרון של פרעה להעביד את ישראל הצליח? _____

4. בפס' יד' אנו לומדים ש פרעה גוזר גזירה חדשה. קראו את פסוק י"ג והשלימו :

"ויעבדו _____ את _____
"_____

הרמב"ן - רבי משה בן נחמן מפרש:

בַּתְּחִלָּה פָּרַעַה שָׁם עַל עַם יִשְׂרָאֵל מִס = לָקַח מֵהֶם אָנָשִׁים לְעִבּוּד הַמֶּלֶךְ.
וּמִנֵּה עַל הַמִּס שָׂרִים מִן הַמִּצְרִים. וְהַשָּׂרִים הָאֵלֶּה צִוּוּ אוֹתָם שֶׁיִּבְנוּ עָרִים
לְפָרַעַה.

וְכַאֲשֶׁר פָּרַעַה רָאָה שֶׁהָעִבּוּדָה לֹא פָּגְעָה כָּלֵל בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, גָּזַר שֶׁיַּעֲבִידוּ
כָּל מִצְרַיִם אֶת הָעָם, וְכָל אִישׁ מִצְרִי שֶׁיִּצְטָרֵף עֲבֹדָה יִמְשֹׁל בָּהֶם וְיִסָּבֵל
לְקַחַת אָנָשִׁים שֶׁיַּעֲשֶׂוּ בְּמִקְוָמוֹ אֶת עֲבֹדָתוֹ.

5. עד עכשיו ישראל עבדו רק בהוראת שרי ה _____ שהיו
אחראים על העבודה.

6. כעת מי עוד מעביד אותם?

(1) קראו את פסוק י"ד וענו על ה

;

אילו עבודות נדרשו ישראל לבצע?

"וימררו את חייהם בעבודה קשה:

1. ב

2. וב _____

3. ובכל _____

4. את כל _____

לסיכום: עד כה למדנו שפרעה גזר שתי גזירות על ישראל:

.1

דמיין שאתה במצריים. כתוב פרק מתוך יומנו של העבד. מה יכתוב ביומנו בסיום יום העבודה? מה הוא עשה היום? מה חשב? מה הרגיש?

יומני היקר,

אינך יודע כמה שאני סובל...

משימה

1. מהו הצמח בתמונה? _____
2. האם אנשים אוהבים להיתקל בצמח זה? _____
3. קראו בעיון את פסוק יב ומצאו מילה המזכירה את הצמח שבתמונה.
4. כתבו את המילה שמצאתם במסגרת.
5. עיינו בפרושו של רש"י וענו על רש"י מפרש: כקוצים היו בעיניהם.
6. עגלו את התשובה הנכונה:
7. מי היו כקוצים לדעת רש"י? ישראל / מצרים
8. בעיני מי היו כקוצים? ישראל / מצרים

הולדת משה

פרק ב' פס' א-י'

1. א. מה פירוש המילה "ותצפינהו" בפס' ב'?

ב. מדוע היה על יוכבד להצפין את משה?

כמה זמן הצפינה יוכבד את משה?

2. יוכבד מצפינה את בנה, עד שלא תוכל להצפינו יותר. ואז כדי להצילו מכינה יוכבד עבור משה תיבה.

השלם ע"פ פס' ג' :

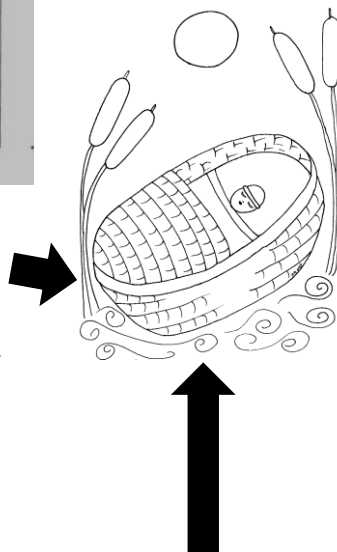
" ותיקח לו _____ ותימָרָה ב _____
 וב _____ "

רשות:

מכניס התיבה מצופה ב: _____
 כדי ש _____

מכניס התיבה מצופה ב: _____
 כדי ש _____

תיבה העשויה מ: _____

הוא _____

מחסן:

זפת , גומא , צמח שמסוגל לצוף במים , חימר ,
מים לא יחדרו פנימה ,
משה לא יסבול מריחה הרע של הזפת

יא "וַיְהִי בַּיָּמִים הֵהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו,
וַיֵּרָא, בְּסִבְלָתָם. וַיֵּרָא אִישׁ מִצָּרִי, מִכָּה אִישׁ עִבְרִי
מֵאֶחָיו."

1. סמנו במדגש צהוב את המילים המדויקות המספרות מה ראה משה.

יג "וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, וַהֲנִה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים
נָצִים. וַיֹּאמֶר, לְרָשָׁע: לָמָּה תִּכֶּה רֵעֲךָ?"

2. סמנו במדגש ירוק את המילים המדויקות המספרות מה ראה משה
ביום השני.

3. העתיקו את דברי משה לעבריים הניצים - הרבים:

4. קראו את דברי רש"י שבמסגרת וענו:

רש"י: נצים – מריבים (בשפתנו – רבים).

למה תכה - אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע בהרמת יד.

א. האם לדברי רש"י העברי היכה ממש את חברו?

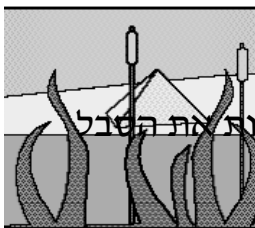
ב. איך מכנה אותו רש"י?

ג. מדוע לדעתך כך מכנה אותו רש"י?

5. מה נוכל ללמוד ממקרים אלו על תכונותיו של משה?

פרק ב' פס' כג' – כה'

מלאו את המשימה במחברת

1 העתיקו מתוך החומש למחברת את כל המילים המבטאות את הסבל של בני ישראל.

2 בחרו מילה אחת ושלבו אותה במשפט מתאים.

3 התורה אומרת לנו: "...וידע אלוקים" למה הכוונה לפי דעתכם? מה ידע אלוקים?

כתבו או ציירו סיפור. הייתי במצריים וראיתי את עבדי פרעה בעבודתם.

פרקים ג-ד

משה נבחר לשליחות להושיע את ישראל

י "וַעֲתָה לָכָה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל פַּרְעֹה, וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם".

1. קראו את הפסוק הכתוב במסגרת והקיפו את המילים

המדויקות המדברות על השליחות שאליה רוצה לשלוח ה'

את משה.

2. סדרו את דברי ה' למשה בסדר הנכון:

☐ ה' אומר למשה שהוא ה' שנגלה גם לאבות - לאברהם
ליצחק
וליעקב.

☐ ה' אומר למשה שכאשר יצאו ממצריים יגיעו להר הזה
ויעבדו
את האלוקים.

☐ ה' שולח את משה אל המלך פרעה על מנת לשחרר את
ישראל.

☐ ה' אומר למשה שהוא רואה את סבלם של בני ישראל
ושהוא
יציל אותם.

☐ ה' קורא אל משה בלבת אש מתוך הסנה.

פרק ג' פס' י' - י"ב

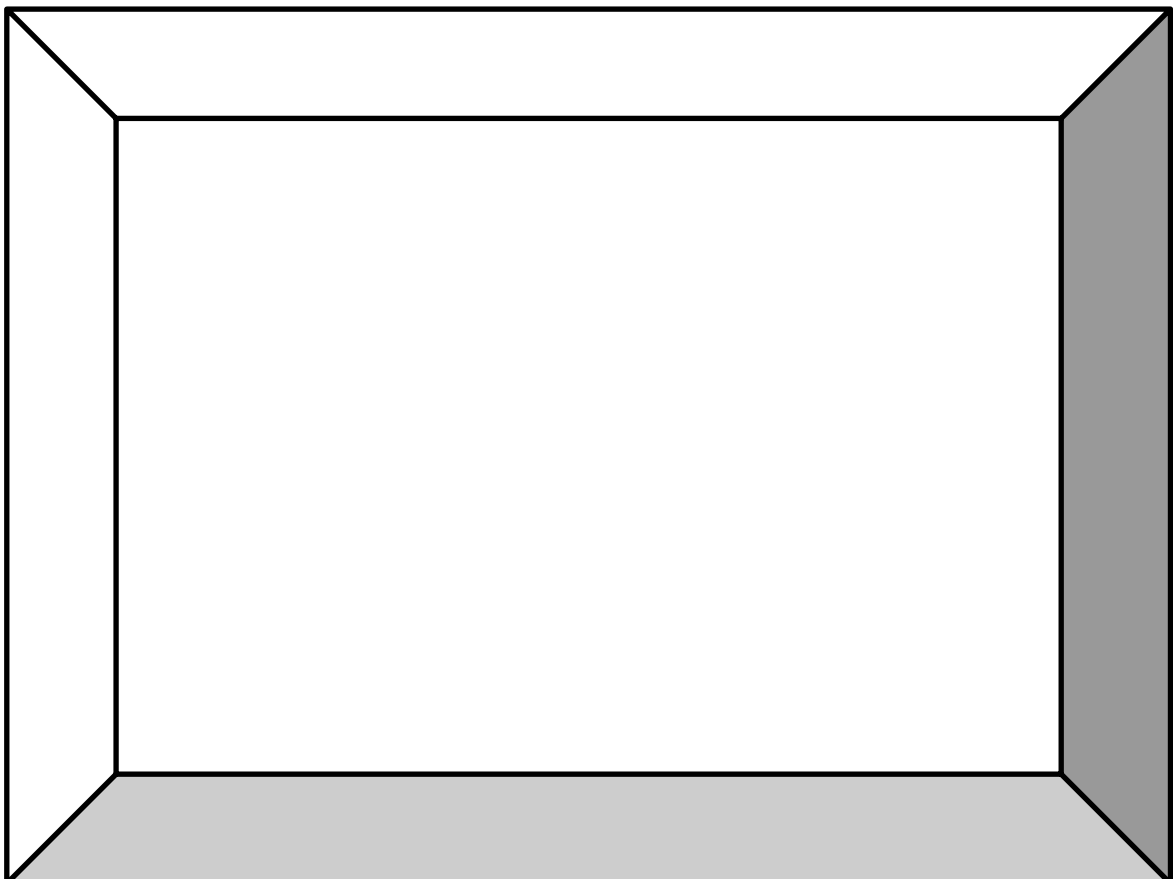
1. מהי השליחות שאליה שולח ה' את משה?

2. א. האם משה מסכים לצאת לשליחות? (פס' י"א) כן / לא
ב. מדוע?

3. בפס' י"ב אומר ה' למשה: "...על ההר הזה". באיזה הר מדובר?

4. ה' אומר למשה שהוא יהיה עמו, ונותן לו לכך סימן. מהו הסימן? (פס' י"ב)

ציירו את משה עומד לפני הסנה ומקשיב לאלוקים

פרקים ג-ד

ה' שולח את משה להושיע את ישראל

משה מעלה טענות נגד יציאתו לשליחות. עיינו בטבלה והסבירו במילים שלכם את טענות משה ואת הפתרונות שנותן לו ה'.

הדובר	לשון התורה	הסבירו בלשוננו
טענת משה	פרק ג יא "...מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶּךָ אֶל-פְּרָעָה? וְכִי אוֹצִיא אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם?"	
תשובת ה'	יב "...כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ."	
טענת משה	יג "הֲנִה אֲנֹכִי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ... וְאָמְרוּ לִי מָה שְּׁמוֹ? מָה אָמַר אֲלֵיהֶם?"	
תשובת ה'	יד "...כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם."	

	"וְהָן לֹא יֶאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי, כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֱלֹהֶיךָ ה'."	טענת משה
	אות 1: _____ אות 2: _____ אות 3: _____	ה' נותן למשה שלושה אותות, שישכנעו את העם להאמין. פסוקים ג-ט
	"לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי גַם מִתְמוּל גַּם מְשֻׁלָּשִׁים... כִּי כָבֵד פֶּה וּכְבֹד לְשׁוֹן, אֲנֹכִי."	טענת משה
	"...מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם? ... הֲלֹא אֲנֹכִי, ה'! יב וְעַתָּה, לֵךְ; וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹּר."	תשובת ה'
	יג "בִּי ה' שְׁלַח נָא בְיָד תִּשְׁלַח."	טענת משה

	יד ויחר אף ה' במִשֶּׁה, ויאמֹר: "הלא אֶהְרֹן אֲחִיךָ הִלְוִי יָדַעְתִּי, כִּי דָבָר יִדְבֹּר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ, וְרָאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ."	תשובת ה'
--	--	-----------------

פרק ד

פסוקים יח-כד

קראו את הקטע שלפניכם ומלאו את המשימות.

יח וילך מֹשֶׁה וישב אל יְתֵר חתָּנוֹ, ויאמֹר לוֹ: "אַלֶּכָּה נָא וְאָשׁוּבָה אֵל אֲחִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם, וְאָרְאָה, הַעוֹדֶם חַיִּים." ויאמֹר יְתֵרוֹ לְמֹשֶׁה: "לָךְ לְשָׁלוֹם."

יט ויאמֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְיָן, "לֵךְ שָׁב מִצְרַיִם, כִּי מָתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ." **כ** ויקח מֹשֶׁה אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו, ויִרְכָּבֻם עַל הַחֲמֹר, וישב אֲרָצָה מִצְרַיִם. ויקח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ.

כא ויאמֹר ה' אֶל מֹשֶׁה: "בְּלִכְתְּךָ לָשׁוּב מִצְרַיִמָּה, רְאֵה כָּל הַמִּפְתִּיחַ אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְיָדְךָ וְעָשִׂיתָם לִפְנֵי פְרָעָה. וְאֲנִי אַחֲזֶק אֶת לְבָבוֹ, וְלֹא יִשְׁלַח אֶת הָעָם.

כב וְאָמַרְתָּ אֶל פְּרָעָה: "כֹּה אָמַר ה', בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל."

כג וְאָמַר אֱלֹדֵי, שְׁלַח אֶת בְּנֵי וַיַּעֲבֹדְנִי, וְתִמָּאֹן, לְשִׁלְחוֹ הִנֵּה אֲנֹכִי הָרֹג, אֶת בְּנֶךָ בְּכָרְךָ." **כד** וַיְהִי בַדֶּרֶךְ, בְּמִלּוֹן, וַיִּפְגְּשֻׁהוּ ה' וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוֹ.

משימות

1. אנו אומרים שמשה מתנהג בדרך ארץ. סמנו בקטע במדגש צהוב את ההוכחה לכך.
2. משה אינו יוצא לבדו. סמנו במדגש ירוק את הבאים אתו.
3. התורה מספרת מה לקח אתו משה. סמנו במדגש ורוד את הדברים שלקח אתו.

4. ה' מגלה למשה שפרעה לא יסכים לשלוח את העם. מה הסיבה לכך? סמנו
במדגש כתום את התשובה.

5. בדברי ה' אנו שומעים תואר נפלא לעם ישראל. סמנו את התואר במדגש
אדום.

6. ה' מזהיר את פרעה שאם לא ישלח את ישראל ינהג בו מידה כנגד מידה.
השלימו בלשונכם :

אם פרעה לא ישלח את _____ של ה'
אז ה' יהרוג את ה _____ של פרעה.

7. בפסוק כד כתוב שה' רוצה להמית - להרוג את משה. שעררו וכתבו מדוע
לדעתכם רצה ה' להורגו.

ההבטחות לגאולה ותחילת התגשמותם

לפניכם פסוקים ובהם הבטחות לגאולה והשליחות לגאולה.

בספר בראשית יוסף מבטיח לאחיו שה' יציל אותם ויעלה אותם ממצריים.

בחומש שלנו - חומש שמות, ה' שולח את משה לשליחות הגאולה.

1. עיינו בשני הפסוקים, מצאו את המילים שבהן מובטחת הגאולה וסמנו אותן במדגש. רמז: השורש פ.ק.ד.

ספר בראשית פרק נ פסוק כד וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו: "אֲנֹכִי מֵת. וְאַלְקִים פֶּקֶד יִפְקֹד אֶתְכֶם, וְהָעֵלָה אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. כֹּה וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף, אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: "פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם, וְהָעֵלָתְּם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה."

פרק ג פסוק טז "לֵךְ וְאַסְפֹּת אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם: "ה' אֱלֹקֵי אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי, אֱלֹקֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, לֵאמֹר: פֶּקֶד פֶּקֶדְתִּי אֶתְכֶם, וְאֶת הָעֲשׂוֹי לָכֶם בְּמִצְרָיִם."

2. העתיקו לכאן את המילים שסימנתם _____

בפרק שלנו מסופר על תחילת השליחות של משה. משה ואהרן נפגשים עם זקני העם ומבשרים להם על הגאולה הקרובה. הנה לפניכם פסוק המלמד על תגובתם של בני ישראל לדברי משה.

3. האם העם מאמין למשה ולאהרן? סמנו בפסוק את המילים המדויקות.

פרק ד פסוק לא וַיֹּאמְרוּ הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פֶקֶד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִי רָאָה אֶת עֲנָנִים, וַיִּקְדּוּ, וַיִּשְׁתַּחֲווּ.

4. עיינו שוב בפסוק מה לדעתכם המילה שגרמו לעם להתייחס כך לדברי משה ואהרן? סמנו אותה במדגש והעתיקו גם אותה לתשובה של שאלה 2.

5. מה לדעתכם הרגישו הזקנים כששמעו את הבטחת ה'? ציירו הבעות פנים מתאימות.

